

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quis magis deliquerit, vir aut mulier. E. F. G. H

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

*Quæ fuit elatio viri: an crediderit, & voluerit quod
mulier.*

D

Solet quæri, Vtrū illa talis elatio & amor propriæ potestatis in viro fuerit, sicut in muliere? Ad quod dicimus, quia Adam nō fuit seductus eo modo quo mulier. Non enim putauit esse verū, quod diabolus suggerebat. In eo tamen fuisse seductum credi potest, quod commissum veniale putauerit, quod peremptorium erat. Sed nec prior seductus fuit, nec in eo in quo mulier, vt crederet Deum illud lignum ideo tangere prohibuisse, quoniam si tangerent fierent sicut dii. Veruntamen præuaricator fuit Adam, vt testatur Apostolus. Poterat enim aliqua elatio menti eius inesse illico post temptationem, ex qua voluit lignum vetitum experi-ri, cum mulierem non videret mortuam esca illa percepta. Vnde Augustinus super Gene. Cum Apostolus Adam præuaricatorem fuisse ostendit dicens. In similitudinem præuaricationis Adæ: seductum tamen negat vbi ait, Adam non est seductus, sed mulier: vnde & interrogatus non ait, Mulier seduxit me: sed, Dedit mihi, & comedi. Mulier vero dixit, Serpens seduxit me. Hanc autem seductionem proprie vocauit Apostolus, per quam id quod suadebatur, cum falsum esset, verum putatum est, scilicet, quod Deus lignum illud ideo tangere prohibuerit, quia sciebat eos si terigissent, sicut Deos futuros: tanquam eis diuinitatem inuideret, qui eos homines fecerat: Sed etsi virum propter aliquā mentis elationem, quæ Deum latere nō poterat, sollicitauit aliqua experiēdi cupiditas, cū mulierē videret accepta illa esca nō esse mortuā: nectamē eū arbitror, si iam spiritali mente p̄ditus erat, vilo modo credidisse quod diabolus suggerebat.

Quis plus peccauit, Adam vel Eua.

E

Ex quo manifeste animaduerti potest quis eorum plus peccauerit. Adam scilicet, vel Eua: plus enim

Bb 3

vide-

*Roman. 5. 6.
Lib. 11. c. 42.
ad medium.*

*L. ib. Cap.
e. sdem in si-
ne.*

*Aug. c. 42.
in medio
li. 11. de Gen.
ad literam.*

*Aug. ca. 11.
in finel. 14.
de ciuitate
Dei.*

*Aug. ca. 42.
lib. 1. de Gen.
ad literam.*

*Lib. 11. ca.
35. ad prin-
cipium, de*

videtur peccasse mulier, quæ voluit vſurpare di-
uinitatis equalitatem, & nimia præſumptione ela-
ta crediderit ita eſſe futurū. Adam verò nec illud
credidit, & de pœnitentia & Dei miſericordia co-
gitauit, dum vxori morem gerens, eius perſuaſio-
ni conſenſit: nolens eam contriſtare, & à ſe aliena-
tam relinquere nè periret: arbitrans illud eſſe ve-
niale non mortale delictum. Vnde Augu. Apoſto-
lus ait: Adam non eſt ſeductus. Quod vtrūq; ita ac-
cipi poteſt, vt intelligatur non eſſe ſeductus prior
ſcil. vel in eo in quo mulier: vt ſcil. crederet illud
eſſe verum: Eritis ſicut dii: ſed putauit vtrunq;ue
poſſe fieri vt & vxori morē gereret, & per pœnitē-
tiam veniam haberet. Minus ergo peccauit, qui de
pœnitētia & Dei miſericordia cogitauit. Poſtquā
enim mulier ſeducta manducauit, ei que dedit, vt
ſimul ederent, noluit eam contriſtare, quam cre-
debat ſine ſuo ſolatio contabereſcere, & à ſe aliena-
tam omnino interire: non quidem carnali viſtus
concupiſcentia, quam nondum ſenſerat: ſed ami-
cabili quadam beneuolentia, qua plerunq;e fit
vt offendatur Deus, ne offendatur amicus: quod
eum facere non debuiſſe, diuinæ ſentētiæ iuſtus
exit⁹ indicauit. Ergo alio quodam modo ipſe etiā
deceptus eſt. Inexpertus enim diuinę ſeueritatis,
in eo falli potuit, vt veniale crederet eſſe commiſ-
ſum: ſed dolo illo ſerpentino quo mulier ſeducta
eſt, nullo modo arbitror illum potuiſſe ſeduci. Ex
his datur intelligi, quod mulier plus peccauerit,
in qua maioris tumoris præſumptio fuit: que etiā
in ſe, & in proximum, & in Deum peccauit: vir au-
tem tantum in ſe, & in Deum. Inde etiā colligi-
tur q; mulier plus peccauerit, quia grauius puni-
ta eſt: cui dictum fuit: In dolore paries filios, &

Quod prædictæ ſententiæ aduerſari videtur.

Sed huic videtur contrarium quod Auguſtinus
ſuper Gen. de viro & muliere peccatum ſum excu-

ſanti

ſanti
hi, de
caui.
nō c
confi
Serpe
pari f
habu
rūt, d
nari
faſtu
verit
in eo
non v
luit e
cum p
Adam
tate, r
felicis
milis
eſſe ſi
& hor
ſed v
Deus
nā ar
quod
Quor

Id
bieri
ri po
tebat
cōcu
at⁹ ar
ait, d
uit e
ſed r

fantib⁹ ait: Dixit Adam, Mulier quam dedisti mi-
 hi, dedit mihi de ligno, & comedit: non dicit, pec-
 caui. Superbia. n. habet confusionis deformitatē,
 nō confessionis humilitatem. Nec etiam mulier
 confitetur peccatum, sed refert in alterum dicēs,
 Serpēs decepit me, & comedit: in impari sexu, sed
 pari fastu. Ecce hic dicit Aug. quia parem fastum
 habuit mulier cum viro. Pariter ergo superbie-
 rūt, & pariter peccauerunt. Sed hoc ita determi-
 nari potest, vt dicamus parem vtriusque fuisse
 fastum in excusatione peccati, & etiam in esu ligni
 veriti: sed disparē, & in muliere multo maiorem,
 in eo quod credidit & voluit esse sicut Deus, quod
 non vir. Veruntamen & de viro legitur, quod vo-
 luit esse sicut Deus. Dicit enim Aug. super illū lo-
 cum psal. Quē non rapui tunc exoluebam. Rapuit
 Adam & Eua præsumentes vt diabolus de diuini-
 tate, rapere voluerūt diuinitatem, & perdidit
 felicitatem. Item super illum locum Deus quis si-
 milis tibi. Qui per se vult esse vt De⁹, peruersē vult
 esse similis Deo: vt diabolus qui noluit sub eo esse;
 & homo, qui vt seruus noluit teneri præcepto,
 sed voluit vt nullo sibi dominante esset quasi
 Deus. Itē super illum epistolæ locum. Non rapi-
 nā arbitrat⁹ est se esse equalē Deo. q̄a nō v̄surpauit
 quod suum nō esset vt diabolus, & primus homo.

*Quorundam sententia, quod Adam ambierit esse vt Deus,
 sed non crediderit possibile.*

Ideo quibusdā videtur, quod etiam Adam am-
 bierit esse sicut Deus, non tamen crediderit id fie-
 ri posse: & ideo falsum esse quod diabolus promit-
 tebat, cognouit. Et licet diuinitatis æqualitatem
 cōcupierit, nō tamē a deo exarsit, nec tāta est affe-
 ct⁹ ambitione sicut mulier: q̄ illud fieri posse putā-
 ait, & ideo magis illud ambiēdo superbiuit. Vtrū
 autem aliqua forte ambitionis surreptio mouit:
 sed nō ita, vt illud verū vel possibile fore putaret.

*Gen. ad li-
 teram.*

*Ibid. paulo
 inferius.*

*Ibid. paulo
 inferius.*

*Aug. ad
 versum. 6.*

*psal. 68. in
 enarratio-
 ne. 1. tom. 8.*

*Aug. ad
 versum. 21.*

*psal. 70. con-
 clusione 2.*

*Aug. in fin-
 tractatu 17.*

*ad illud,
 Ioan. 5. Pa-
 trē suum*

*dicebat De-
 um. tom. 7.*

Aliis autem videtur ideo dictum esse, quod Adam illud voluerit, quia mulier de eo sumpta illud voluit: sicut si, inquit, peccatum dicitur per unum hominem intrasse in mundum, i. in humanam naturam: cum tamen mulier ante virum peccauerit, quia per mulierem intraverit de viro factam. Vel potius ideo per hominem dicitur intrasse, quia etiam peccante muliere, si vir non peccasset, humanum genus minimè peccatis corruptum periret, minus ergo peccavit vir quam mulier.

Obiectio contra id quod dictum est, virum minus peccasse.

*Id. cap. 17.
non longe à
principio.*

*1. Ad Tim.
2. d.*

His autem opponi solet hoc modo: Tribus modis (ut Iud. ait) peccatum geritur, scilicet ignorantia, infirmitate, industria. Et grauius est infirmitate peccare, quam ignorantia, grauiusque industria, quam infirmitate. Eua autem videtur ex ignorantia peccasse, quia seducta fuit. Adam vero ex industria, quia non fuit seductus, ut Apost. ait. Ad quod dicimus, quia licet Eua in hoc per ignorantiam deliquerit, quod putauit verum esse quod diabolus suadebat: non tamen in hoc, quin nouerit illud Dei esse mandatum, & peccatum esse, contra agere, & ideo excusari à peccato per ignorantiam non potuit.

Quod ignorantia alia excusat, alia non.

Est enim ignorantia que excusat peccantem: & est ignorantia talis que non excusat. Est autem ignorantia vincibilis, & ignorantia inuincibilis. Excusatio omnis tollitur, vbi mandatum non igno-
ratur,

De tripli ignorantia, que excusat, & que non.

Est autem ignorantia triplex: & eorum, scilicet qui scire nolunt, cum possint, que non excusat, quia & ipsa peccatum est. Et eorum qui volunt scire non possunt, que excusat, & est poena peccati non peccatum. Et eorum qui quasi simpliciter nesciunt, non reuertes vel proponentes scire, que nemi-